

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

زمان چاپ: ۱۴۰۱/۱۱/۲۰

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

تأثیر عوامل اجتماعی و اقتصادی حاکم بر جامعه بر روی سلامت جسم و روح زنان متأهل

شهر تهران

سیده سارا پورجانکی خانی*

دانشجوی دکترا رشته مدیریت راهبردی رویدادها و سازمان‌های ورزشی

دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز

* Email: spourjanakikhani@yahoo.com

چکیده

زنان نیمی از جمعیت و مربی نسل‌های آینده جامعه‌اند، پس نقش مهمی در تحولات اجتماعی و جامعه ایفاء می‌کنند لذا سلامت زنان به‌ویژه مادران، از مفاهیم زیربنایی در توسعه و رفاه اقتصادی - اجتماعی به‌حساب می‌آید. توجه به سلامت جسم و روح زنان جامعه یکی از پیش‌شرط‌های تحقق توسعه پایدار، از طریق تأثیر عوامل اجتماعی و اقتصادی است، در اساس‌نامه سازمان جهانی بهداشت (WHO) سلامت "نه تنها نبود بیماری یا معلولیت" است بلکه "حالت بهینه خوب بودن جسمی، روانی و اجتماعی" تعریف شده است. این پژوهش قصد دارد تأثیر عوامل اجتماعی و اقتصادی حاکم بر جامعه مانند نشاط اجتماعی، سرمایه اقتصادی، اوقات فراغت و میزان کیفیت زندگی را بر میزان سلامت جسم و روح زنان متأهل جامعه را اندازه‌گیری کند، روش این پژوهش بر اساس هدف تحقیق، از نوع کاربردی و بر اساس نحوه گردآوری داده‌ها، پیمایشی است. جامعه آماری این پژوهش، شامل کلیه زنان متأهل شهر تهران می‌باشد که بر اساس روش نمونه‌گیری تصادفی و طبق فرمول کوکران ۳۸۵ نفر انتخاب شدند، پس از بررسی اعتبار و پایایی پرسشنامه طراحی شده، متغیر وابسته (سلامت جسم و روح زنان متأهل) و همچنین متغیرهای مستقل نشاط اجتماعی، سرمایه اقتصادی، اوقات فراغت و میزان کیفیت زندگی در نظر گرفته شده است. نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد که تأثیر عوامل اجتماعی و اقتصادی حاکم بر جامعه مانند (نشاط اجتماعی، سرمایه اقتصادی، اوقات فراغت و کیفیت زندگی) رابطه مستقیم و خطی در حد متوسط بر روی سلامت جسم و روح زنان متأهل سطح جوامع مانند کلان‌شهر تهران دارد، بدین گونه که بین ۳۵ الی ۵۰ درصد از سلامت روح و روان آنان را تحت تأثیر قرار خواهند داد.

واژگان کلیدی: نشاط اجتماعی - سرمایه اقتصادی - اوقات فراغت - کیفیت زندگی - سلامت جسم و روح زنان.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مقدمه

تصور ما از جسم و روح ممکن است بر توانایی ما در رابطه برقرار کردن با دیگران مؤثر بوده و به پاسخ‌هایی که دیگران به ما می‌دهند تأثیر نهد. این ادراک، نحوه تجربه کردن جسم و روحمان را در زندگی روزمره تحت تأثیر قرار می‌دهد، همچنین می‌تواند در افشای ما از خود، میزان اعتماد به موقعیت‌های اجتماعی و ماهیت روابط اجتماعی ما تأثیر داشته باشد (اباذری و حمیدی، ۱۳۸۷). همچنین وضع جسم و روح در جامعه مصرفی متضمن نوعی علاقه تجاری، نمایشی و آرایشی به آن است. در این جامعه، وضع بدن باید متناسب، لاغر و جوان نگاه داشته شود.

مسئله مدیریت بدن برای دختران به قدری مهم است که آنان ممکن است نسبت به چاق شدن خود حالت وسواسی پیدا نمایند، ادامه این وسواس احتمال بروز نوعی بیماری به نام بهداشت عصبی را تشدید می‌کند که همراه با تحمیل محدودیت‌های شدید در رژیم غذایی، کاهش شدید و ترس از افزایش وزن و فربه ای است. باید این مطلب را نیز در نظر گرفت که در دوران معاصر و در جوامع فعلی، بدن دیگر از حالت صرفاً ارگانیسمی بودن خود خارج شده و به یک پدیده اجتماعی و فرهنگی بدل گشته است و این جوامع هستند که بر جسم‌ها و روح‌ها و شکل دادن به آن‌ها تأثیر می‌گذارند و مدیریت و نظارت بر جسم و روح متأثر از شرایط و مقتضیات فرهنگی و اجتماعی است که عوامل متعددی مثل نشاط اجتماعی، سرمایه اقتصادی، میزان اوقات فراغت و میزان کیفیت زندگی در این مجموعه جای می‌گیرند (صمدی، ۱۳۸۸).

زنان، نیمی از جمعیت جامعه را تشکیل می‌دهند در سال‌های اخیر با وجود تغییرات صورت گرفته و به دلیل عدم وجود شرایط توسعه کیفی و اجتماعی، هنوز نتوانسته‌اند خود را با وضعیت و شرایط جدید اجتماعی وفق داد و دچار مشکلاتی شده‌اند. یکی از عواملی که می‌تواند موجب یکپارچگی و تعلق خاطر به محیط زندگی و رفع انزوا و بیگانگی با محیط و در نتیجه سلامت اجتماعی آنان گردد، پایگاه اقتصادی و اجتماعی است.

زنان در سال‌های اخیر با وجود تغییرات صورت گرفته و به دلیل عدم وجود شرایط توسعه کیفی و اجتماعی، هنوز نتوانسته‌اند خود را با وضعیت و شرایط جدید اجتماعی وفق داده لذا دچار مشکلاتی شده‌اند. تغییرات به وجود آمده در سیمای زندگی و مسائل اجتماعی موجود در منطقه موجب محدودیت‌ها و تغییراتی در زندگی زنان و روابط و مناسبات اجتماعی آنان شده است.

پژوهش حاضر، به دنبال تأثیر عوامل اجتماعی و اقتصادی حاکم بر جامعه بر روی سلامت جسم و روح زنان متأهل شهر تهران است بدین ترتیب فرضیه‌های تحقیق بیان می‌گردد:

- بین نشاط اجتماعی حاکم بر جامعه و سلامت جسم و روح زنان متأهل رابطه معناداری وجود دارد.
- بین سرمایه اقتصادی حاکم بر جامعه و سلامت جسم و روح زنان متأهل رابطه معناداری وجود دارد.
- بین اوقات فراغت حاکم بر جامعه و سلامت جسم و روح زنان متأهل رابطه معناداری وجود دارد.
- بین کیفیت زندگی حاکم بر جامعه و سلامت جسم و روح زنان متأهل رابطه معناداری وجود دارد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

پیشینه پژوهش

زاهدی اصل و درویشی فرد (۱۳۹۵) با پژوهشی در زمینه "بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر میزان سلامت اجتماعی" که باهدف بررسی و شناخت مهم‌ترین عوامل اجتماعی مؤثر بر میزان سلامت اجتماعی سالمندان شهر کوه دشت انجام‌گرفته است نشان داده که اکثریت پاسخ‌گویان از میزان سلامت اجتماعی متوسطی برخوردار بودند، همچنین میان پایگاه اجتماعی، حمایت اجتماعی، مهارت‌های ارتباطی با میزان سلامت اجتماعی رابطه معنادار و مستقیمی وجود دارد، ولی میان اوقات فراغت و میزان سلامت اجتماعی رابطه معناداری یافت نشد.

یحیی زاده و رضانی (۱۳۹۲) پژوهشی را با عنوان "سلامت اجتماعی و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن، مطالعه موردی: زنان سرپرست خانوار شهر قروه" به انجام رساندند. این تحقیق به بررسی میزان سلامت اجتماعی و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن در میان زنان سرپرست خانوار در شهرستان قروه می‌پردازد.

یافته‌های تحقیق نشان داد که از لحاظ میزان سلامت اجتماعی و ابعاد آن در میان زنان سرپرست خانوار و زنان غیر سرپرست، تفاوت معنادار آماری وجود دارد. به‌علاوه از لحاظ متغیرهای پایگاه اجتماعی - اقتصادی، باورهای دینی (بعد اعتقادی) و مهارت‌های ارتباطی بین زنان سرپرست خانوار و زنان غیر سرپرست تفاوت معناداری وجود ندارد.

بررسی سلامت روان در ایران روی ۳۵۰۱۴ نفر از جمعیت بالای ۱۵ سال (نزدیک ۰/۰۰۱ خانوارها) با کاربرد پرسش‌نامه سرنندی ۲۸ گوی‌های سلامت عمومی در سال ۱۳۷۸ را در کل کشور، استان تهران و شهر تهران به ترتیب ۲۱ درصد (۲۵/۹٪ زنان و ۱۴/۹٪ مردن)، ۲۱/۲ درصد و ۲۱/۵ درصد گزارش کرد.

همه‌گیرشناسی ۴ اختلال‌های روان‌پزشکی در ایران روی ۲۵۱۸۰ نفر از جمعیت بالای ۱۸ سال با کاربرد آزمون ۹۰۴ گوی‌های برنامه اختلال‌های عاطفی و اسکیزوفرنیا ۵ (SADS) شیوع اختلال روانی در سال ۱۳۸۰ را در کل کشور و استان تهران به ترتیب ۱۷/۱۰ درصد (۲۳/۴٪ زنان و ۱۰/۸٪ مردان) و ۱۴/۲۹ درصد نشان داد (محمدی و همکاران، ۲۰۰۲، ۲۰۰۳ و ۲۰۰۵).

بررسی سلامت روانی شهر تهران، در راستای پروژه سنجش عدالت در سلامت روی ۱۹۳۷۰ نفر از جمعیت بالای ۱۵ سال شهر تهران با کاربرد پرسش‌نامه GHQ-28 شیوع اختلال روانی شهر تهران را ۳۴/۲ درصد (۳۷/۹٪ زنان و ۲۸/۶٪ مردان) برآورد کرد (نوربالا، باقری یزدی، اسدی‌لاری و واعظ مهدوی، ۲۰۱۱؛ نوربالا، باقری یزدی و محمد، ۲۰۰۹).

روش پژوهش

روش تحقیق به‌کاررفته در این پژوهش، بر اساس هدف تحقیق، از نوع کاربردی و بر اساس نحوه گردآوری داده‌ها پیمایشی است، همچنین از لحاظ میزان ژرفایی پهنای پهنای بوده و با در نظر گرفتن معیار زمان، مقطعی است. جامعه آماری این پژوهش، شامل کلیه زنان متأهل شهر تهران است که بر اساس سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵، ۱،۵۹۳،۹۶۵ نفر زن متأهل ساکن شهر تهران می‌باشد که از این میان، ۳۸۵ نفر به روش نمونه‌گیری کاملاً تصادفی و با استفاده از فرمول کوکران انتخاب گردیده است.

بررسی اعتبار و پایایی وسیله اندازه‌گیری از مقولات اساسی است. برای سنجش متغیر وابسته (سلامت جسم و روح) همچنین متغیرهای مستقل نشاط اجتماعی، سرمایه اقتصادی، اوقات فراغت و کیفیت زندگی از پرسشنامه محقق ساخته

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

استفاده شده است، برای ارزیابی اعتبار وسیله اندازه‌گیری از اعتبار محتوایی استفاده گردید، بدین معنی که برای ارزیابی اعتبار ابزار اندازه‌گیری از نظر افراد صاحب فن برای بررسی فضای مفهومی استفاده گردید، همچنین برای ارزیابی پایایی پرسش‌نامه‌ها از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. مقدار ضرایب حاصله بالاتر از ۰/۶ بوده که این امر نشان می‌دهد پایداری درونی بین گویه‌ها در حد قابل‌قبولی بوده است. جدول ۱، ضریب آلفای به‌دست‌آمده برای هر یک از متغیرهای تحقیق را نشان می‌دهد:

جدول ۱- ضریب پایایی متغیرهای تحقیق

ضریب پایایی	متغیرهای تحقیق
۰/۹۴	نشاط اجتماعی
۰/۸۲	سرمایه اقتصادی
۰/۸۴	اوقات فراغت
۰/۸۶	کیفیت زندگی
۰/۹۱	سلامت جسم و روح زنان متأهل

جدول ۲- نتایج و اجزاء تحلیل عاملی گویه‌ها و ضریب پایایی هر یک از ابعاد متغیرهای عوامل اجتماعی و اقتصادی حاکم بر

جامعه

ضریب پایایی کل	ضریب پایایی هر عامل	مقادیر ویژه	درصد واریانس تبیین شده	بار عاملی	گویه‌ها	عوامل اجتماعی و اقتصادی حاکم بر جامعه
۰/۹۰۱	۰/۹۱۲	۵/۲۴	۱۶/۲۶	۰/۵۳۶	میزان شرکت در جشن‌ها و مراسمات ملی	نشاط اجتماعی
				۰/۷۵۱	میزان شرکت در مسابقات و برنامه‌های گروهی	
				۰/۵۲۱	میزان شرکت در باشگاه‌های ورزشی - تفریحی	
				۰/۶۴۲	میزان شرکت در مهمانی‌ها و دعوت‌های مناسبی	
				۰/۴۱۳	میزان شرکت در کلاس‌های تفریحی، آموزشی و هنری	
۰/۹۳۸	۷/۶۶	۲۰/۵۹	۲۰/۵۹	۰/۸۴۰	توان مالی شرکت در انواع کلاس‌های آموزشی، ورزشی، تفریحی و ...	سرمایه اقتصادی
				۰/۶۳۴	توان مالی شرکت در مجالس، مهمانی‌ها و دورهمی‌ها	
				۰/۸۵۱	توان مالی رفتن به سفرهای علمی، آموزشی، تفریحی و ورزشی	
				۰/۸۹۹	توان مالی خرید وسایل امروزی و متناسب با تکنولوژی روز دنیا مانند گوشی، موبایل و ...	
				۰/۷۹۴	توان مالی خرید اقلام ضروری مورد نیاز یک زن متأهل	

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

۰/۸۲۳	۳/۸۲۰	۱۰/۹۱۴	۰/۷۷۸	رفتن به سفرهای تفریحی، زیارتی، علمی	اوقات فراغت
			۰/۸۴۴	رفتن به مراکز تفریحی، پارک، سینما، مراکز فرهنگی	
			۰/۸۳۰	مطالعه کتاب‌های دلخواه	
			۰/۵۷۳	دیدن فیلم‌ها و سریال‌های دلخواه	
			۰/۶۶۵	میزان شرکت در دوره‌های دوستانه، همکارانه، خانوادگی	
۰/۸۱۸	۳/۹۳۱	۱۱/۲۲۳	۰/۴۴۸	تأمین وسایل موردنیاز برای حفظ کیفیت زندگی	کیفیت زندگی
			۰/۷۳۰	برنامه‌ریزی برای اجرای کارهای موردنظر	
			۰/۶۰۲	رسیدگی به کیفیت وعده‌های غذایی و مواد موردنیاز برای جسم و روح سلامت بانوان	
			۰/۸۰۵	تهیه اقلام بهداشتی و آرایشی باکیفیت مناسب	
			۰/۳۴۳	رسیدگی به بهداشت فردی زیبایی و تناسب‌اندام	
آماره KMO: ۰/۹۰۳ آزمون بارتلت: ۸۴۱۹/۲۰۲ کل واریانس تبیین شده: ۰/۵۹					

برای ارزیابی اعتبار سازه‌ای مرتبط با سازه عوامل اجتماعی و اقتصادی از تکنیک تحلیل عاملی استفاده شد. با استفاده از تکنیک مذکور زیرمجموعه‌های مرتبط با یک بعد و تعداد عوامل قابل قبول با استفاده از مقادیر ویژه مشخص گردید. معنی‌داری آزمون بارتلت ($\text{sig} = 0/000$) و نتایج آزمون آماری ($\text{Kmo} = 0/903$) برای ابعاد مذکور را نشان می‌دهد که ایده تحلیل عاملی برای گویه‌های موردنظر، ایده مطلوبی بوده است و تعداد نمونه انتخاب شده برای انجام تحلیل عاملی، کافی و مناسب می‌باشد، همچنین برای برآورد ثبات درونی گویه‌هایی که برای سنجش متغیر سرمایه اجتماعی اختصاص یافته بودند، از روش آلفای کرونباخ استفاده شد، ضرایب پایایی به دست آمده نشان می‌دهد که گویه‌ها از همبستگی درونی بسیار بالایی برخوردارند. در جدول شماره ۲، تحلیل پایایی گویه‌های مرتبط با متغیرهای پژوهش و نتایج ابعاد تحلیل عاملی نشان داده شده است.

یافته‌های پژوهش

۱- یافته‌های استنتاجی تحقیق

الف- سلامت جسم و روح زنان متأهل

جهت سنجش متغیر سلامت جسم و روح زنان متأهل از ۱۶ گویه در قالب طیف لیکرت استفاده شده است، نتایج نشان داد که میانگین حاصله برای این متغیر، با در نظر گرفتن حداکثر ۵۶ و حداقل ۱۶، تقریباً نزدیک به مقدار متوسط بوده است و در واقع میزان آن، در حد متوسط رو به پایین برآورده شده است.

جدول ۳- آماره‌های توصیفی متغیر سلامت جسم و روح زنان متأهل

متغیر	میانگین	انحراف معیار	چولگی	ماکزیمم	مینیمم	دامنه تغییرات	مقدار متوسط
سلامت جسم و روح زنان متأهل	۳۳/۲۴	۷/۴۱	۰/۳۷	۵۶	۱۶	۴۰	۳۶

ب- نشاط اجتماعی

برای سنجش سازه نشاط اجتماعی از ۳۵ گویه در قالب ۵ بعد میزان شرکت در جشن‌ها و مراسمات ملی با ۱۰ گویه، میزان شرکت در مسابقات و برنامه‌های گروهی با ۱۰ گویه، میزان شرکت در باشگاه‌های ورزشی- تفریحی با ۸ گویه، میزان شرکت در مهمانی‌ها و دعوت‌های مناسبی با ۱۰ گویه و میزان شرکت در کلاس‌های تفریحی، آموزشی و هنری با ۸ گویه که به صورت طیف لیکرت طراحی شده بود، استفاده گردید. نتایج نشان داد که میزان شرکت در جشن‌ها و مراسمات ملی با میزان حداکثر ۴۱ و حداقل ۹، بالاتر از حد متوسط بوده است که نتایج آن در جدول ۴ آورده شده است.

جدول شماره ۴- آماره‌های توصیفی ابعاد متغیرهای نشاط اجتماعی

مقدار متوسط	دامنه تغییرات	مینیمم	ماکزیمم	چولگی	انحراف معیار	میانگین	ابعاد
۲۲/۵	۲۷	۹	۴۱	-۰/۹۰	۲۰/۶	۲۸/۲۳	میزان شرکت در جشن‌ها و مراسمات ملی
۲۵	۳۰	۷	۲۸	-۰/۱۳	۷/۶۸	۲۶/۳۱	میزان شرکت در مسابقات و برنامه‌های گروهی
۱۷/۵	۲۱	۹	۳۲	-۰/۰۶	۴/۱۹	۱۶/۹۷	میزان شرکت در باشگاه‌های ورزشی- تفریحی
۲۰/۲۵	۲۳	۱۰	۴۰	-۰/۴۹	۴/۷۰	۲۴/۹۰	میزان شرکت در مهمانی‌ها و دعوت‌های مناسبی
۲۴/۵	۲۵	۸	۳۸	-۰/۲۳	۱۵/۰۲	۲۵/۴۳	میزان شرکت در کلاس‌های تفریحی، آموزشی و هنری

با توجه به در نظر گرفتن خلاصه پژوهش دیگر متغیرها نیز جمع‌بندی و خلاصه شدند و در یک جدول کلی به صورت زیر ارائه می‌گردد (جدول شماره ۵) برای سنجش متغیر نشاط اجتماعی از ۵ گویه در قالب طیف لیکرت استفاده شده است، نتایج حاکی از آن است که میانگین به دست آمده برای متغیر مذکور، با توجه به ماکزیمم ۳۲ و مینیمم ۹، در حد متوسط رو به پایینی قرار دارد (جدول شماره ۵).

جدول شماره ۵- آماره‌های توصیفی ابعاد متغیر نشاط اجتماعی

مقدار متوسط	دامنه تغییرات	مینیمم	ماکزیمم	چولگی	انحراف معیار	میانگین	متغیر
۲۲/۵	۱۳۱	۹	۳۲	-۰/۲۴	۳/۳۴	۲۴/۳۸	نشاط اجتماعی

ج- سرمایه اقتصادی

برای سنجش متغیر سرمایه اقتصادی از ۵ گویه در قالب طیف لیکرت استفاده شده است، نتایج حاکی از آن است که میانگین به دست آمده برای متغیر مذکور، با توجه به ماکزیمم ۲۴ و مینیمم ۶، در حد متوسط رو به پایینی قرار دارد (جدول شماره ۵).

جدول شماره ۵- آماره‌های توصیفی متغیر سرمایه اقتصادی

مقدار متوسط	دامنه تغییرات	مینیمم	ماکزیمم	چولگی	انحراف معیار	میانگین	متغیر
۱۵	۱۸	۶	۲۴	۰/۲۴	۲/۹۹	۱۲/۵۰	سرمایه اقتصادی

د- اوقات فراغت

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

جهت برآورد اوقات فراغت نیز از ۳ گویه در قالب طیف لیکرت استفاده شده است. نتایج نشان داد که میانگین به دست آمده برای این متغیر با مقدار ۱۰/۰۷ و با توجه به حداکثر ۱۸ و حداقل ۳ در حد متوسطی قرار دارد و با اندکی اغماض می توان گفت که برابر با مقدار متوسط می باشد (جدول شماره ۶).

جدول شماره ۶- آماره های توصیفی متغیر اوقات فراغت

متغیر	میانگین	انحراف معیار	چولگی	ماکزیمم	مینیمم	دامنه تغییرات	مقدار متوسط
اوقات فراغت	۱۰/۰۷	۳/۹۹	۰/۰۶۱	۱۸	۳	۱۵	۱۰/۵

و- کیفیت زندگی

برای سنجش سازه کیفیت زندگی از پرسشنامه استاندارد مشتمل بر ۵ گویه که به صورت طیف لیکرت تنظیم شده بود، استفاده گردید، هر کدام از این ابعاد حاوی ۵ گویه می باشند. نتایج نشان می دهد که میانگین به دست آمده برای این متغیر با مقدار ۵۵/۱۲ و با توجه به حداکثر ۲۸ و حداقل ۷ درصد متوسط رو به پایین قرار دارد (جدول شماره ۷).

جدول شماره ۷- آماره های توصیفی ابعاد متغیر کیفیت زندگی

متغیر	میانگین	انحراف معیار	چولگی	ماکزیمم	مینیمم	دامنه تغییرات	مقدار متوسط
کیفیت زندگی	۵۵/۱۲	۱۲/۵۹	۰/۸۰	۹۵	۳۴	۶۱	۶۴/۵

۲- یافته های استنباطی تحقیق

الف- آزمون همبستگی

جهت سنجش همبستگی بین متغیرهای مستقل تحقیق با متغیر وابسته از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شده است، نتایج حاکی از آن است که:

رابطه خطی بین متغیرهای اجتماعی و اقتصادی حاکم بر جامعه در تمامی ابعاد با متغیر سلامت جسم و روح زنان متأهل شهر تهران معنی دار و مثبت بوده است.

همبستگی بین متغیرهای اجتماعی و اقتصادی و سلامت جسم و روح زنان متأهل شهر تهران با اطمینان ۹۹٪ و سطح معنی داری ۱٪ به تائید رسید، نوع رابطه مثبت و شدت همبستگی متوسط برآورد گردید، بدین معنی که هر چه وضعیت اجتماعی و اقتصادی جامعه بهتر و مطلوب تر باشد، سلامت جسم و روح زنان متأهل شهر تهران نیز بهتر و مطلوب تر خواهد بود.

جدول ۸- آزمون همبستگی بین متغیرهای مستقل و متغیر وابسته

متغیرها	امتیاز
نشاط اجتماعی	۰/۱۰۸**

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

۰/۲۰۷*	سرمایه اقتصادی
۰/۴۳۴*	اوقات فراغت
۰/۰۲۲**	کیفیت زندگی
*** معنی داری در سطح ۰/۰۱ * معنی داری در سطح ۰/۰۵ *** عدم معنی داری	

نتیجه گیری کلی

اهمیت یافتن سلامت روح و جسم بدن و متعاقب آن بازتابی شدن هویت بدنی افراد از پیامدهای اساسی جامعه مصرفی است که در آن افراد با تغییر ویژگی‌های ظاهری بدن خود مبادرت به ساخت بدن اجتماعی یعنی بدنی که از نظر وضعیت ظاهری، آرایشی، پوششی اجتماعی مقبول فرهنگ و نظام اجتماعی حاکم بر جامعه است، می‌نمایند. این پژوهش باهدف بررسی تأثیر عوامل اجتماعی و اقتصادی حاکم بر جامعه بر روی سلامت جسم و روح زنان متأهل شهر تهران به این نتایج دست یافت که همه متغیرها با گویه های در نظر گرفته شده در حد متوسط رو به پایینی قرار داشتند به جز اوقات فراغت که در حد متوسط قرار داشت. این نتایج نشان داد که تأثیر عوامل اجتماعی و اقتصادی حاکم بر جامعه مانند (نشاط اجتماعی، سرمایه اقتصادی، اوقات فراغت و کیفیت زندگی) رابطه مستقیم و خطی در حد متوسط بر روی سلامت جسم و روح زنان متأهل سطح جوامع مانند کلان‌شهر تهران تأثیر گذارند، بدین گونه که بین ۳۵ الی ۵۰ درصد از سلامت روح و روان آنان را تحت تأثیر قرار خواهند داد که این ارقام نسبت به دیگر عوامل تأثیرگذار دیگر درصد قابل توجهی را به خود اختصاص داده‌اند، بدین صورت است که: آندال در نظریه خود نشان می‌دهد که مدیریت بدن بیشتر تحت تأثیر محیط‌های اجتماعی و در نتیجه کنش‌ها و ارتباط با اعضای جامعه قرار دارد، همچنین آروین گافمن نیز معتقد است که افراد در جامعه طوری بدن و ظاهر خود را در کنش‌هایشان با دوستان و سایر اعضا جامعه به نمایش می‌گذارند که از سوی آنان مورد قبول و پذیرش و تأیید قرار گیرند که این نتایج با نتایج موحد و همکاران (۱۳۸۹)، ارمکی و چاوشیان (۱۳۸۱) و جوشا (۲۰۰۷) همسو و هم‌راستا قرار دارد. با توجه به نتایج این پیشنهاد به مسئولان فرهنگی و اقتصادی جامعه پیشنهاد می‌گردد که در جهت ارتقاء وضعیت سلامت روح و روان کلیه افراد جامعه اعم از زنان جامعه (علی‌الخصوص زنان متأهل) که سکاندار نسل آینده کشورند توجه اهم نمایند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

منابع

- ۱- اباذری، یوسف و حمیدی، نفیسه (۱۳۸۷)، جامعه شناسی بدن و پاره‌ای مناقشات، فصل‌نامه پژوهش زنان، دوره ۶، شماره ۴، زمستان ۱۳۷-۱۶۰.
- ۲- صمدی، سعید (۱۳۸۸)، ورود به بازار ۲ میلیارد دلاری لوازم‌آرایی ایران، تنگناها، راهکارها، فصل‌نامه توسعه مهندسی بازار، سال سوم (۱۲)، ۲۲-۲۸.
- ۳- یحیی زاده، حسین، رضانی، محمود (۱۳۹۲)، سلامت اجتماعی و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن مطالعه موردی: زنان سرپرست خانوار قروه، فصلنامه برنامه‌ریزی رفاه و توسعه اجتماعی، دوره ۴ پاییز، شماره ۱۶، صص ۶۸-۱۰۲.
- ۴- زاهدی اصل، محمد و درویشی فرد، علی‌اصغر (۱۳۹۵)، عوامل اجتماعی مؤثر بر میزان سلامت اجتماعی سالمندان مطالعه موردی سالمندان شهر کوه دشت، فصلنامه برنامه‌ریزی رفاه و توسعه اجتماعی، سال هفتم، شماره ۲۶، بهار ۵-۱۰۵.
- ۵- موحد، مجید و همکاران (۱۳۸۹)، آرایش و زندگی اجتماعی دختران جوان: فصلنامه علمی - پژوهشی، پژوهش زنان، دوره ۸، شماره ۱، بهار ۷۹-۱۰۵.
- ۶- آزاد ارمکی تقی و حسن چاوشیان (۱۳۸۱)، بدن به مثابه رسالت هویت، مجله جامعه شناسی ایران، دوره چهارم، شماره ۴.

- 7- Adams,R.Joshua(2007):Transient Bodies, Plaiable Flesh: Culture, Stratification And Body Modification, Unpublished PhD thesis, The Ohio State University.
- 8- Brownell, K.D. and Rodin, J.R. (1994): 'The dieting maelstrom: is it possible and advisable to lose weight?', American Psychologist, 49, 781-91.
- 9- Freund, P. (1998): Health, illness and the Social Body: A Critical Sociology. USA: Prentice Hall.